

2024-04-15

Revisionen

Till
Kommunfullmäktige

Revisorernas redogörelse för år 2023

Revisionens inriktning och genomförande

I enlighet med kommunallagen, god revisionsned i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente lämnar vi följande redogörelse för vår granskning.

Vi har granskat den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsned i kommunal verksamhet. Vi har prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en fastställd revisionsplan.

De granskningar som har gjorts har sammanställts i särskilda revisionsrapporter som under hand lämnats till berörda.

Sammanfattande resultat från följande rapporter redovisas nedan:

Avsnitt	Rapport
1.1	Grundläggande granskning
1.2	Granskning av grundskolans och gymnasieskolans ledningsfunktion
1.3	Granskning av individ- och familjeomsorgen
1.4	Uppföljande granskning av informations säkerhet
1.5	Granskning av ekonomisystem
1.6	Granskning av arbetet med försörjningsstöd
1.7	Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier
1.8	Översiktlig granskning av delårsrapport per 2023-08-31
1.9	Granskning av bokslut och årsredovisning per 2023-12-31

Rapporterna finns i sin helhet på Kramfors kommuns hemsida,
www.kramfors.se.

1.1 *Grundläggande granskning*

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Sammanfattning – Kommunstyrelsen

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Däremot anser vi att kommunstyrelsen bör säkerställa ett likvärdigt arbete med målstyrning i hela kommunen. Vidare anser vi att risk- och väsentlighetsanalysen bör omfatta fler potentiella risker i verksamheten.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att utveckla målstyrning och uppföljning.
- Säkerställa ett likvärdigt arbete med målstyrning i hela kommunen.
- Stärka sin interna kontroll.

Sammanfattning – Bildningsnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden delvis har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Vi bedömer att nämnden kan stärka sin målstyrning genom att tillföra indikatorer med tillhörande målvärden till samtliga mål. Vi ser allvarligt på den ekonomiska resultatutvecklingen och vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vidare anser vi att risk- och väsentlighetsanalysen bör omfatta fler potentiella risker i verksamheten.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi bildningsnämnden att:

- Stärka sin målstyrning.
- Stärka sin ekonomistyrning.
- Stärka sin interna kontroll.

Sammanfattning – Produktionsnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden i allt väsentligt har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Vi bedömer att nämnden kan stärka sin målstyrning genom att tillföra indikatorer med tillhörande målvärden till samtliga mål.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi produktionsnämnden att:

- Stärka sin målstyrning.

Sammanfattning – Valfärdsnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden delvis har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Vi bedömer att nämnden kan stärka sin målstyrning genom att tillföra indikatorer med tillhörande målvärden till samtliga mål. Vi ser allvarligt på den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vidare bedömer vi att det är väsentligt att samtliga risker inom ramen för den interna kontrollen följs upp på ett ändamålsenligt sätt. Risk- och väsentlighetsanalysen bör även omfatta fler potentiella risker i verksamheten.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi valfärdsnämnden att:

- Stärka sin målstyrning.
- Stärka sin ekonomistyrning.
- Stärka uppföljning av intern kontroll.

1.2 *Granskning av grundskolans och gymnasieskolans ledningsfunktion*

Granskningen syftade till att bedöma om bildningsnämnden i egenskap av huvudman för utbildningen ger rektor förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning är att bildningsnämnden i egenskap av huvudman för utbildningen i huvudsak ger rektorer förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling.

Vår slutsats bygger vi på att ledningsorganisationen som helhet i huvudsak är ändamålsenlig till sin struktur och att nämnden utifrån identifierade brister i rektors förutsättningar genom beslut om förstärkt ledningsorganisation i grundskolan och omorganisation av gymnasieskolan har vidtagit åtgärder. Nämnden har också följt upp ledningsorganisationen och medarbetarnas bild av densamma.

Skolchef och verksamhetschefer bedömer att de har eller att de pågående förändringarna inom gymnasieskola kommer att ge dem förutsättningar att genomföra sina uppdrag. Intervjuade rektorer upplever att de i stort har förutsättningar att genomföra sina uppdrag och att de erhåller ett adekvat stöd till exempel vad gäller personal-, ekonomi- och IT-frågor. För att ytterligare stärka rektors förutsättningar att rikta fokus mot det pedagogiska ledarskapet efterfrågas mer stöd inom området fastighet, lokaler och arbetsmiljö.

Utifrån vår granskning rekommenderar vi bildningsnämnden att

- följa upp rektors behov av stödinsatser och säkerställa att rektor ges förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet i vilket inkluderas hur lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen och verka för utbildningens utveckling i riktning mot högre måluppfyllelse. (2 kap. 9 § SkoL, Råd och vägledning – rektors ledarskap, Skolinspektionen)
- i sitt systematiska kvalitetsarbete följa upp rektors förutsättningar och ansvar för att leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling. (2 kap. 9 § och 4 kap. 5 § SkoL) I uppföljningen kan särskilt fokus läggas på personalomsättning och orsaker till densamma.
- verka för att grundskolans och gymnasieskolans personal svarar på Skolinspektionens skolenkät.

1.3 *Granskning av individ- och familjeomsorgen*

Granskningen syftade till att bedöma om barn- och familjeverksamheten inom IFO bedrivs på ett ändamålsenligt sätt med fokus på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att barn- och familjeverksamheten till viss del bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Vi ser dock ett omfattande behov av att uppdatera rutinbeskrivningar samt se över organiseringen av myndighetsutövningen. Vi bedömer att det är av stor vikt att pågående arbete med detta fullföljs för att kunna skapa en effektiv, rättssäker och kvalitativ verksamhet. Vidare bedömer vi att det finns utvecklingspotential vad gäller uppföljning, speciellt avseende kvalitetsaspekter och rättssäkerhet.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi välfärdsnämnden att:

- se över organisationen inom myndighetsutövningen och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och effektivitet.
- Säkerställa att rutiner uppdateras enligt plan och därefter används för systematiskt planerings- och uppföljningsarbete.
- Se över möjligheter att analysera ekonomisk uppföljning och vidta nödvändiga åtgärder vid avvikelser.
- Vidta åtgärder för att stärka systematisk styrning och uppföljning av kvalitet samt rapportering av avvikelser inklusive att utveckla kunskapen kring kvalitetsaspekter.

1.4 *Uppföljande granskning av informationssäkerhet*

Det övergripande syftet har varit att bedöma om kommunstyrelse och nämnder har vidtagit åtgärder i enlighet med lämnade rekommendationer för att etablera ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och de nämnder som ingick i den tidigare granskningen inte i tillräcklig omfattning hörsammat de rekommendationer som lämnades vid granskningen av informationssäkerhet från år 2021.

Vi konstaterar att samtliga rekommendationer som lämnades vid den tidigare granskningen kvarstår helt eller delvis, vilket vi betraktar som mycket allvarligt utifrån de informationssäkerhetsrisker som kommunen därvid exponeras för. Flera av de tidigare rekommendationerna avsåg grundläggande aktiviteter för att kommunen ska bedriva ett systematiskt arbete med informationssäkerhet. Att dessa inte hörsammats utsätter kommunen både för ekonomiska risker och risk för förtroendeskada om det skulle visa sig att nuvarande skyddsnivåer inte är tillräckliga för att skydda kommunens informationstillgångar.

Vid den uppföljande granskningens genomförande pågick en organisationsförändring med syfte att stärka arbetet inom säkerhet och beredskap, däribland informationssäkerhet. I intervjuer beskrivs den nya organisationen som en förutsättning för att kommunen ska kunna arbeta vidare med åtgärder inom informationssäkerhet, bland annat de rekommendationer som den tidigare granskningen identifierat. Mot bakgrund av detta ser vi det som väsentligt att kommunstyrelsen följer utvecklingsarbetet och att tillkommande resurser får i uppdrag att påbörja ett förbättringsarbete i enlighet med de rekommendationer och andra åtgärder som kommunen bedömer som nödvändiga för att etablera ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Mot bakgrund av genomförd uppföljning konstaterar vi att samtliga rekommendationer kvarstår. Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att prioritera nedanstående:

- Göra en översyn av styrande dokument så att dessa utgör en sammanhållen helhet för styrningen av kommunens informationssäkerhetsarbete.
- Säkerställa att informationsägarna är medvetna om sitt ansvar och vidtar de åtgärder och aktiviteter som krävs för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete för den information de ansvarar för.
- Upprätta en årlig handlingsplan med prioriterade åtgärder och aktiviteter för att utveckla informationssäkerhetsarbetet.

- Genomföra informationsklassningar i prioritetsordning utifrån en bedömning av de system som är mest verksamhetskritiska.
- Säkerställa att rutiner och regler finns för behörighetshandling på kommunövergripande nivå.
- Säkerställa att nya och befintliga medarbetare får del av utbildning och information om informationssäkerhet så att en tillräcklig medvetenhet och kunskap finns över enskildas hantering och för att upptäcka incidenter.
- Besluta om kommunövergripande rutin för hantering av informationssäkerhetsincidenter och säkerställa att inträffade incidenter dokumenteras på övergripande nivå samt analyseras och följs upp som en del i det systematiska förbättringsarbetet
- Säkerställa att uppföljning av beslutad handlingsplan och kommunens informationssäkerhetsarbete sker genom att etablera en årlig rapportering i form av ledningens genomgång till kommunstyrelsen.

Mot bakgrund av genomförd uppföljning tillkommer följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Säkerställa att den planerade organisationsförstärkningen påbörjar ett strukturerat förbättringsarbete inom informationssäkerhet. Exempelvis genom att inkludera informationssäkerhetsrisker i arbetet med internkontroll och löpande följa upp att arbetet leder till önskat resultat.

Mot bakgrund av genomförd uppföljning konstaterar vi att samtliga rekommendationer kvarstår. Vi rekommenderar därför nämnderna att prioritera nedanstående:

- Genomföra informationsklassningar i prioriteringsordning utifrån en bedömning av de system som är mest verksamhetskritiska.
- Säkerställa att nya och befintliga medarbetare får del av utbildning och information om informationssäkerhet så att en tillräcklig medvetenhet och kunskap finns över enskildas hantering och för att upptäcka incidenter.

Mot bakgrund av genomförd uppföljning rekommenderar vi produktionsnämnden att prioritera:

- Om möjligt utveckla rutiner genom en mer automatiserad process som kvalitetssäkrar hantering, uppföljning samt kontroll av tilldelade behörigheter.

1.5 Granskning av arbetet med försörjningsstöd

Granskningen syftade till att översiktligt bedöma om kommunen har ett systematiskt och ändamålsenligt arbetssätt gällande handläggningen av försörjningsstöd och insatserna för att minska behovet av försörjningsstöd.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att arbetssättet gällande handläggningen av försörjningsstöd och insatserna för att minska behovet av försörjningsstöd delvis är ändamålsenligt utformade.

Välståndsnämnden har inte antagit tydliga mål, uppdrag och direktiv avseende förebyggande arbete för att minska beroende av försörjningsstöd. Däremot är vår bedömning att det delvis finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner som stöd för handläggning av försörjningsstöd. Vi bedömer att rutinerna inte är fullt ändamålsenliga då de gör gällande att personer med kortvarigt försörjningsstöd inte handläggs med ett tydligt fokus mot självförsörjning. Det framkommer även att det saknas rutiner för hur personer med återkommande kortvarigt försörjningsstöd ska handläggas med fokus på självförsörjning.

Vår bedömning är att nämnden har utarbetade arbetssätt för att ta hänsyn till barnperspektivet vid handläggning av försörjningsstöd. Dock bedömer vi att det saknas ett systematiskt arbete i syfte att säkerställa att samtliga bestämmelser kring försörjningsstöd efterlevs.

Vi anser att det finns ett behov att stärka uppföljning och analys av handläggningen av försörjningsstöd och de insatser som används för att minska behovet av försörjningsstöd.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi välståndsnämnden att:

- Fastställa mål för arbetet med insatser för att motverka behov av försörjningsstöd.
- Säkerställa att riktlinjen avseende handläggning av ekonomiskt bistånd är aktuell och beslutad nämnd.
- Säkerställa att det finns rutiner för hur arbetet med självförsörjning ska ske så tidigt som möjligt samt genomföras i ärenden med återkommande kortvarigt behov av försörjningsstöd.
- Säkerställa att det finns ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att barnets bästa dokumenteras i utredningar.
- Säkerställa att det finns ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att handläggning av ekonomiskt bistånd sker enligt gällande bestämmelser.
- Analysera och följa upp kostnaderna för och arbetet med försörjningsstöd.
- Utvärdera och följa upp resultatet av insatserna för att minska behov av försörjningsstöd.

1.6 Granskning av välfärdsbedrägerier

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Sammanfattning

Vår sammanfattade bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen och nämnderna delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Vi grundar vår bedömning på att det inte genomförts någon formaliserad eller dokumenterad riskanalys som inkluderar välfärdsbedrägerier, dock finns det i interna kontrollplaner kommunövergripande kontroller med bäring på områdets oegentligheter. Det finns inga skrivningar gällande välfärdsbedrägerier i kommunens styrdokument, dock bedömer vi att det finns bestämmelser med bäring på området. Vidare bedömer vi att det delvis finns system och rutiner för att hantera misstankar, i form av rutiner om att vända sig till närmaste chef, samt att det delvis genomförs kompetensstärkning för chefer och medarbetare.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen, produktionsnämnden, bildningsnämnden och välfärdsnämnden att:

- Tillse att formaliserade riskanalyser inriktade på riskerna för välfärdsbedrägerier genomförs.
- I högre grad ta hänsyn till risker för välfärdsbedrägerier i befintliga styrdokument, rutiner och processer.
- Tillse att rutiner för misstankar om välfärdsbedrägerier, inklusive rutin för polisanmälan tydliggör och dokumenteras.
- Säkerställa att medarbetare och chefer har goda förutsättningar för att erhålla kompetenshöjande insatser gällande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

1.7 Översiktlig granskning av delårsrapport per 2023-08-31

Den översiktliga granskningen av delårsrapporten har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
- Kommer kommunen att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultat?

Sammanfattning

Slutsats – Delårsrapportens räkenskaper

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Slutsats – God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

Slutsats – Balanskravsresultat

Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att styrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet inte kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.

Vi noterar att kommunstyrelsen avser att använda medel från resultatutjämningsreserven för att täcka det negativa balanskravsresultatet om det består vid årsskiftet.

Vi är oroad över det prognosticerade resultatet för välfärdsnämnden, - 33,6 mnkr, och bildningsnämnden, - 15,4 mnkr.

1.8 Granskning av bokslut och årsredovisning per 2023-12-31

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Sammanfattning

Årsredovisningens räkenskaper

Utifrån vår genomförda granskning av årsbokslutet har vi noterat att kommunen gör avsteg från lag och god sed avseende följande:

- Det saknas tillförlitliga underlag för att bedöma om avsättningen för deponin.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året, med undantag från ovan avvikelser.

Vi har även noterat övriga, ej väsentliga avvikelser:

- Kommunen har inte följt upp eventuella nya hyresavtal och ändringar i befintliga hyresavtal samt uppdaterat beräkningar, för att säkerställa att avtalen redovisas korrekt, med rätt belopp och fördelat på finansiell och operationell leasing.
- Delar av investeringsfond bör redovisas som skuld till kollektivet.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrappporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Övriga iakttagelser

Vår internkontrollgranskning visar på brister, se rapporten under Övriga iakttagelser.

Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- vidareutveckla målen så att det på ett objektivt sätt går att bedöma utfallet.
- säkerställa att redovisningslagar och god redovisningssed följs.
- tillse att kalkylen för beräkning av skulden för deponi uppdateras.
- tillse att löpande underhålla registret med kommunens hyresavtal görs.
- stärka den interna kontrollen genom att åtgärda de påtalade bristerna